

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Natálie Chmelařová
Téma práce:	Fenomén stalkingu – trestněprávní a kriminologické aspekty
Rozsah práce	97 stran celkem, z toho 74 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	22.3.2024
Vedoucí diplomové práce:	doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., dr. h. c.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma stalkingu je relativně novým jevem, které rezonuje v posledních letech v odborné literatuře. Věnuje se mu také zákonodárce, který postupně upravuje právní řád v různých oblastech tak, aby stát dokázal na tento závažný kriminogenní jev adekvátně reagovat. Na stalking zaměřený trestný čin nebezpečného pronásledování byl zákonodárcem upraven při rekodifikaci trestního práva hmotného v roce 2009 (s účinností od roku 2010). Je to již dostatečně dlouhá doba, aby bylo možno vyhodnotit zkušenosti s touto právní úpravou, podobně jako s dalšími právními předpisy z jiných právních oblastí. Jde o téma jistě vhodné i ke zpracování v kandidátské práci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti především z oboru trestního práva hmotného, jakož i z jiných právních odvětví (práva ústavního a správního), jakož i z doprovodných věd kriminálních, zejména pak kriminologie, kriminální psychologie a sociologie apod.,
- vstupní údaje a jejich zpracování – autorka se měla zabývat sociálním jevem – stalkingem, jeho odrazem v současném právním řádu, zejména pak v trestním právu, kriminologickými aspekty, bylo možno zohlednit zkušenosti zahraniční, provést případové studie, vycházet ze statistik apod.,

- použité metody – v zásadě odpovídají tématu, autorka zvolila především metodu deskriptivní, ale též analytickou a syntetickou metodu, provedla též komparaci s úpravou německou a rakouskou.

3. Formální a systematické členění práce

Autorka práci rozdělila do 3 základních a dále bohatě vnitřně členěných kapitol, k nimž přidala nečíslovaný úvod a závěr. V první kapitole autorka uvedla čtenáře do problematiky stalkingu, nastínila zrod tohoto fenoménu, postupnou reakci ve světě i u nás na něj, zabývala se i mediálně známými kauzami. Ve druhé kapitole chtěla pojednat o trestněprávních aspektech stalkingu, ve třetí pak o jeho aspektech kriminologických. Již názvy některých podkapitol naznačují, že zaměření těchto pasáží místy názvy kapitol překračují. Tak druhou kapitolu uvozuje pojednání o mimotrestní právní úpravě chránící před stalkingem, kterou jistě není možno ani v trestněprávní práci pominout (jen ale poněkud neodpovídá názvu kapitoly, podobně jako vyčlenění pojednání o zákoně o Policii České republiky, které by zřejmě mělo být součástí kapitoly o správním právu). Autorka ale k řazení kapitol a systematické přístupu poměrně volně. Podobně pasáže věnované trestnému činu nebezpečného pronásledování jsou v několika dalších podkapitolách (srov. kapitoly 2.2 až 2.7), ač by se zdálo, že ty specificky zaměřené na některé znaky či jejich souhrn (2.3 až 2.7) by měly být podřazeny pod společnou rubriku „trestný čin nebezpečného pronásledování“, která je obsažena v názvu podkapitoly druhé (2.2). Autorka tak z obecnějších pojednání vyčlenila některé dílčí otázky, které považovala za podstatné a kterým proto věnovala samostatný významnější prostor. Jakkoliv si lze představit jiný model (důsledného respektování názvů kapitol při jejich obsahovém zaměření), lze autorkou zvolený koncept akceptovat. Třetí kapitola je laděná kriminologicky, zde se již zdá logická jak struktura, tak i obsahové zaměření kapitol (pominuty nezůstaly poznatky věnované pachatelům, obětem, jejich ochraně, jakož i řešení konfliktů).

4. Vyjádření k práci

Práci považuji za pěkné zpracování daného tématu, autorka se postupně a zpravidla celkem zevrubně věnovala jednotlivým aspektům stalkingu. Jde tak o poměrně komplexní pojednání. Kromě rozboru současné trestněprávní úpravy obsažené v trestním zákoníku autorka neopomněla zmínit ani úpravu mimotrestní, pojednala o některých problematicech relativně abstraktně vyjádřených znacích tohoto trestného činu, věnovala se též problematice subsidiarity trestní represe. Nastínila i zahraniční právní úpravu (byť zde vycházela zřejmě primárně z tuzemských zdrojů, soudě podle poznámek pod čarou). Zabývala se též dosavadní aplikační praxí, analyzovala nejčastěji ukládané tresty (a to nejen co do jejich druhu, ale i výměry).

Pěkné a přehledné pojednání obsahuje i kapitola věnovaná kriminologickým aspektům.

Samozřejmě na řešení některých otázek může mít čtenář jiný názor (např. zcela nesdílím opakovaně vyřčený názor, že při stalkingu chybí interakce oběti), někdy pochybnosti předestřených tezí vyvolává i text sám (viz např. tvrzení, že tzv. Istanbulská úmluva byla inspiračním zdrojem pro přijetí národních úprav, ač citované národní úpravy byly přijaty dříve, než Istanbulská úmluva), jde ale spíše o jednotlivosti.

Ve svém celku jde o pěkné pojednání o stalkingu z různých úhlů pohledu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn, autorka představila fenomén stalkingu z více jeho aspektů, takže si neznalý čtenář může učinit celkem dobrou a plastickou představu o jeho mnoha vrstvách.
--------------------	--

Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka zpracovala práci samostatně, využití zdroje poznání řádně označovala. Nejde o plagiát, třebaže je míra shody s jinými pracemi relativně vyšší.
Logická stavba práce	K tomu je možno odkázat na pasáže uvedené shora.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka citovala z cizích prací obvyklým způsobem. V zásadě vycházela z ČSN ISO 690:2011. Přehled použité literatury je adekvátní typu práce a zvolenému tématu, v seznamu literatury jsou zastoupena díla česká, ale i německy a anglicky psaná. Četnost pramenů je poněkud uměle navýšena tím, že za samostatné dílo je v seznamu považován komentář ke každému jednotlivému ustanovení, resp. jednotlivé kapitoly kolektivní monografie.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je dostatečná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je pěkná, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou vyznačeny. Autorka využila též tabulek a grafů, které jsou obsaženy v příloze práce.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického je práce na velmi dobré úrovni (jen místy lze spatřit jazykové nepřesnosti - např. nevyužívání přivlastňovacího zvrátneho zájmena „svůj“ místo přivlastňovacího zájmena „jeho/její“].

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autorka by mohla při obhajobě shrnout současnou trestněprávní úpravu obsaženou v § 354 tr. zákoníku a zhodnotit, nakolik je vhodné ji v této podobě ponechat, případně zda má návrhy na její změny.
Navržený klasifikační stupeň	1

V Praze dne 5. 5. 2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
oponent